

af den højtærede Indenrigsminister, om hvem man ved, at han er en meget fornuftig Mand. Men i hvert Fald, de Udtalelser, som den højtærede Minister fremsatte om Tvangsforsikring, røre ved et Spørgsmaal af en saa fundamental Vigtighed for den ubemidlede Befolkning og have vakt saa stor Opmærksomhed — og jeg kan sige ingenlunde nogen smigrende Opmærksomhed — i Befolkningen, at jeg ligesom en tidligere Taler antager, at Ministeren vil benytte Lejligheden til her nærmere at gøre Rede for dem; vi have jo lige saa megen Ret til at faa at vide, hvad den højtærede Minister tænker i saa Henseende, som Vælgerne i Væring-Kredsen.

Men jeg maa i øvrigt ved denne Lejlighed have Lov til at gøre opmærksom paa, at naar der tales om de stadig voksende Byrder, Alderdomsforsørgelsen paafører Skatteyderne, beror det for en meget stor Del paa en ren Fiktion, en ren Misforstaaelse. Der er ikke blot rigelig Dækning for Statsudgifterne dertil i den Ølskat, der som bekendt var bestemt til i væsentlig Grad at tjene til Kompensation; men ogsaa Kommunernes Udgifter ere i en ikke ringe Udstrækning rent indbildte. Samtidig med, at Udgiften til Alderdomsunderstøttelsen er vokset i Landkommunerne, ere nemlig Udgifterne til Fattigvæsenet aftagne, aftagne baade absolut og relativt, og der er selvfølgelig den allernøjeste Aarsagsforbindelse mellem Udgiftsforøgelsen paa den ene Side og Udgiftsformindskelsen paa den anden. Det er særlig fra de Herrer Proprietærer og de store Gaardmænd; Klagerne lyde over de høje Udgifter til de gamle, udslidte Mennesker, men jeg beder de Herrer om ikke at glemme, at i 5-Aaret forud for Alderdomsunderstøttelseslovens Ikrafttræden vare de gennemsnitlige Udgifter til Fattigvæsenet i Sognekommunerne for hvert Individ 3,30 Kr. og i det sidste 5-Aar kun 2,70 Kr., altsaa en Nedgang af ca. 60 Øre for hver Indbygger, saa en ikke ringe Del af de tilsyneladende saa store Udgifter til Alderdomsunderstøttelsen er finansielt set, set fra Skatteydernes Side, kun en ren Ompostering paa Regnskabet.

Efter denne lille Digression vil jeg gerne vende tilbage til det rent finansielle Spørgsmaal. Jeg kan, som sagt, ikke godkende den Betragtning, at de sociale Udgifters Stigning skulde have nogen væsentlig Andel i den finansielle Misère. Kendsgeringerne synes mig at tale alt for stærkt derimod. Det er paa et helt andet Punkt, Forklaringen maa søges; og man behøver ikke at søge længe; den ligger snublende nær.

Jeg drog for lidt siden en flygtig Sammenligning mellem Finansaarene 1900—01 og 1910—11. Jeg valgte det første Aar, ikke blot fordi det ligger det runde Tal 10 tilbage i Tiden; men ogsaa fordi det er det sidste Finansaar under Højres Styrelse. Stiller man nu de to Aar op mod hinanden, ser man, at Indtægten er vokset med 23,3 Mill. Kr., Udgifterne med 45,2 Mill. Kr., altsaa en Nettoforskydning af 21,9 Mill. Kr. i Disfavør af Nutiden. Hvor stammer nu dette Minus fra? Ja, det er sagt saa ofte, men det maa gentages endnu en Gang: Først og fremmest fra Militæruddgifterne. Jeg har søgt at faa saa korrekt en Opgørelse som muligt af de militære Udgifter i hvert af de to Aar ved dels at udskyde alle civile Udgifter fra de militære Budgetter og dels medtage alle de Militæruddgifter, der ligge spredte, vokse frodigt rundt omkring paa de civile Budgetter. Jeg tror, jeg er naaet saa nær som muligt til det virkelige Forhold. Det eneste Punkt, hvor Tallene ikke ere og ikke kunne være saa ganske nøjagtige, er Pensionsbyrden; men det er i hvert Fald kun nogle faa Hundrede Kroner, det her kan dreje sig om. Jeg finder da en Stigning paa 12,694,000 Kr., altsaa langt over Halvdelen af den samlede Forøgelse af Underskuddet. Det er, som De se, kun Halvdelen deraf, som med nogen Ret kan tilskrives de ekstraordinære militære Foranstaltninger. Her have vi Hovedaarsagen til Finansernes Forværring, og dertil kommer saa, hvad der staar i nøje Sammenhæng med Militæruddgifternes Voksen, de stigende Udgifter til Statsgældens Forrentning. Hvis vi i militær Henseende havde sat Tøring efter Næring, vilde vi ikke have behøvet at forøge vor Statsgæld og altsaa heller ikke Renteudgifterne. Rentebyrden er i disse 10 Aar stegen med 4,242,000 Kr. Tilsammen ere disse to Udgiftsposter, de direkte og indirekte Militæruddgifter, altsaa voksede med næsten 17 Mill. Kr., det er over $\frac{3}{4}$ af hele den Forøgelse, der er indtraadt i Statsregnskabernes Underskud. Og hvor meget det betyder for Finanshusholdningen som Helhed, faa De maaske allertydeligst Indtryk af, naar De se, at disse to Udgifter tilsammen for to Aar siden slugte 40 pCt. af Statens ordinære Indtægter, men i det sidste Aar slugte 49 pCt. En Stigning fra 40 til 49 pCt. det er Tal, som veje til, naar man skal finde Forklaringen paa den Udvikling, som har ført til den finansielle Misère.

Ved Siden af de Udgifter, som direkte og indirekte gaa til Militarismen, vil jeg henvise til en anden Gruppe Udgifter, som